

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/34, p. 359-370

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12618>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

This article was checked by iThenticate.

YABANCILARA TÜRKMENÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNE ÖNERİLER: INDIANA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

Savaş ŞAHİN**

ÖZET

Oğuz Türkçesinin en doğudaki kolu olan Türkmençe bugün başta Türkmenistan, Afganistan, Suriye, Irak, Özbekistan, Tacikistan, Pakistan ve Rusya gibi ülkelerde yaşayan Türkmenler tarafından kullanılmaktadır. Türkmençenin Teke, Yomut, Ersarı, Salır gibi birçok diyalektleri vardır. Özellikle Türkmençe gramerler ve edebî eserler çoğunlukla Teke ağzıyla yazılmaktadır. Yabancılar tarafından yazılmış olan birkaç tane gramer kitabı da Teke ağı esas alınarak yazılmıştır. Teke ağzıyla yazılan bir kitaptan Türkmençe öğrenen insanlar diğer Türkmençe diyalektleri anlama konusunda zorluk çekmektedir. Indiana Üniversitesiyle yaptığımız bir protokol kapsamında taslak olarak bir Türkmençe gramer kitabı hazırlanmış ve bu çalışma 2015 yılında yabancı öğrenciler tarafından kullanılmıştır. Öğrenciler dönem sonunda kitapla ilgili sorunlarını bir rapor halinde sunmuşlardır. Bu raporlar doğrultusunda Türkmençe bir gramer kuralını veya ses bilgisinin bölümlerinin kitabın hangi bölümünde görmek istedikleri gibi konular bu raporlar doğrultusunda değerlendirilecektir.

Bu çalışmada yine öğrencilerden alınan dönütlere bağlı olarak yabancılara Türkmençe öğretimiyle ilgili bir Türkmençe kitabın nasıl hazırlanması gerektiği, bu kitabın hazırlanmasının zorlukları, yabancılara Türkmençe öğretimi materyallerinin hazırlanması, bu materyaller hazırlanırken nelere dikkat edilmesi, konuların hangi sırayla izlenmesi gerektiği vb. konularda önerilerimiz anlatılacaktır.

Yabancılara hazırlanan bir Türkmençe kitabının en büyük zorluklarında biri Türkmençenin ses bilgisinin ve morfolojinin öğretilmesi gibi zorluklar gelmektedir. Örneğin sıfat-fiil, zarf-fiil veya kip eklerinin sayıca fazlalığı ve bunların Türkmen diyalektlerinde farklı kullanımı bu zorlukların başında gelmektedir. Bu çalışmanın yabancılara Türk lehçeleri öğretimi ile ilgili yapılacak çalışmalara kaynak olacağı yine Türk Lehçelerinin öğretimi konusunda hazırlanacak olan materyaller konusunda da faydalı olacağı düşünülmektedir.

* Bu Makale 20-23 Nisan 2017 tarihinde Roma'da düzenlenen ISLET 2017-3. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumunda sunulmuş olan bildirinin genişletilerek düzenlenmiş şeklidir.

** Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, El-mek: savassahin@akdeniz.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Türkmençe öğretimi, Türkmençe gramer, Yabancılar Türkçe öğretimi

RECOMMENDATIONS ON TEACHING TURKMEN LANGUAGE TO FOREIGNERS: AN EXAMPLE OF INDIANA UNIVERSITY

ABSTRACT

The Turkmen language, as an east tribe of Oghuz Turkic, has been used today in Afganistan, Syria, Iraq, Uzbekistan, Tajikistan, Pakistan and Russia. The Turkmen language has many dialects such as Teke, Yomut, Ersarı, Salır. Particularly, The Turkmen grammar and literary works had been written mostly in Teke accent. A few grammar books written by foreigners are based on Teke accent, as well. People who are learning Turkmen language with books on Teke accent have difficulty understanding other Turkmen dialects. A Turkmen grammar book had been ready as a draft within the protocol in India University and this study were used by foreign students in 2015. At the end of the semester, students presented their problems about the book in reports. Parts of any grammar rules or phonology will be evaluated to see the parts in the book within these reports.

In this study, our recommendations will be mentioned about the preparation of Turkmen language teaching materials to foreigners, topic flow and remarkable materials.

One of the most difficult things preparing a Turkmen language book for foreigners is to teach Turkmen phonology and morphology. For example, adjective-verb, adverb-verb or suffixes are some initial difficulties to teach. It has been thinking that this study will be useful for materials and to be resource in teaching Turkish dialects to foreigners.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Turkmenistan is situated in the very heart of Central Asia, between the Caspian Sea in the west and the great Amu Darya River in the east, and from the Aral Sea littoral steppes in the north to the Kopet Dag mountain range to the south. Standard Turkmen is regarded as their national language by all Turkmen living within Turkmenistan, Iran, Afghanistan, Russia, Uzbekistan and Tajikistan. Standard Turkmen as an all-national language which began developing in the mid 19th century in Ahal velayat, which was the administrative, military, political, and economical center of Ahalteke Turkmen. So, Standard Turkmen stands closest to the real language of the Teke dialect, specifically of the Ahalteke subdialect spoken in Geokdepe and Ashgabat regions. At the same time, following principles of democracy and balance between Turkmen tribes and their dialects in the 1920s and 1930s, Turkmen intelligentsias, linguists, and other specialists artificially added to the Standard Turkmen some pronunciation, grammar, and vocabulary features from

---

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/34

other major dialects mainly from Yomut, Mary Teke, and Ärsari dialects. Although it had made the standard Turkmen partly artificial and abstract, it was a positive contribution to the unification of Turkmen tribes and their identification as a united Turkmen nation.

Today, Standard Turkmen is used in education, clerical work, record keeping, etc, and is the main means of communication and information in Turkmenistan. Although a variety of differences of spoken Turkmen between representatives of velayats and districts still exist.

Today, books on Turkmen are written on the basis of Teke dialect. There are many Turkmen grammar books written in English, Turkish and Turkmen. There is no book of Turkmen teaching with English-Turkmen or Turkmen-English written grammar or foreign language. We prepared a book on teaching Turkmen language composed of 16 parts in order to teach Turkmen with foreign language. The book we prepared was applied to the students who came to learn Turkmen for two months in summer school. In this way, whether the book has succeeded or not, it is aimed to eliminate the deficiencies. In the summer school, in the direction of criticism of the students and the teacher who applied the book, we diminished the book to twelve divisions and made the language more understandable.

Purpose of the Study

In the book we prepared, we tried to teach Turkmen which is used in everyday life in Turkmenistan. We aimed at creating a picture of students' mind about daily life in Turkmenistan and aimed to compare Turkmenistan with cultural and social transformations in their country, for who have never found in Turkmenistan. For this purpose, socio-cultural activities, traditions and customs, official and religious festivals were told and especially Turkmenian activities were introduced. In other words, we wanted the learners of Turkmen to learn the Turkmen culture at the same time. Through the texts and dialogues used in the book, it was aimed to tell Turkmen's history, lifestyles and cultural characteristics. In order to better introduce the Turkmen culture, the words and idioms commonly used in birth, death, marriage, holidays and celebrations were also shown in English. With this work, struggles in the preparation of foreigners' teaching book of Turkmen language and tried to explain how these difficulties should be solved.

Methodology

In this article, it is told what should be in a book prepared as English-Turkmen in the teaching of Turkmen to strangers, that is, the contents and the difficulties in the preparation of the book. We put a scorecard at the end of the book for summer school students to criticize and rate it. We also want students to express what they are challenged with or what they find invalid or incomplete. As a result of the criticisms made, we also took some parts of the book and added some sections in line with the wishes of the students. In this article, we presented the forms that a few students evaluated. We showed you the parts of the book that we prepared earlier, then we finally showed the content of our book, which consists of twelve chapters that we have prepared..

Turkish Studies

Turkmen vowels are pronounced with “long” or “short” duration. This vowel duration is used to differentiate meaning between words in the same way that two separate vowel sounds would do. Short vowels are pronounced like simple vowels in standard English; for example the ‘a’ sound the words ‘ball’, ‘call’, ‘mall’. To pronounce Turkmen long vowels, hold the vowel sound out, for the space of two vowels. We faced some difficulties while preparing this long and short vowels in Turkmen language grammar. Because it is a phonetic feature which doesn't exist in world languages and only shown in spoken language. In this article, we have also mentioned some grammatical rules that foreigners are having a hard time when we are writing books of Turkmen language teaching.

Result and Suggestion

The books prepared for teaching foreign languages to foreigners should also aim to teach cultures together. We believe that with the recommendation of the students, the prepared language teaching books are important in order to determine the degree of difficulties or mistakes in the books, to make teaching methods easier or harder. It was very important to prepare the reports by students and instructors that show the lacks of the book before the Turkmen Turkish teaching set we prepared was published. The evaluation of all these reports by experts made our work very easy and this implementation has made our work much easier. This taught us that it is very important for students and experts to evaluate a language teaching set before it was published. In short, a language teaching set must be evaluated by students before they are printed.

Keywords: Turkmen language teaching, Turkmen grammar, Teaching Turkish for foreigners

Giriş

Yaklaşık iki yıl kadar süren bir çalışma sonucunda 16 bölümden oluşan ana dili İngilizce olanlara yönelik olarak Türkmençe öğretimi seti hazırladık. Hazırladığımız kitap yaz okulunda iki ay süre ile Türkmençe öğrenmeye gelen öğrencilere uygulandı. Bu yolla kitabın başarıya ulaşmış olduğu, varsa eksikliklerinin giderilmesi hedeflendi.

Araştırmalar, yüz yüze yabancı dil öğretiminin bilinmeyen kelimelerin anlamlarını açıklama etkili olduğu, kelimelerin doğru telaffuzunun öğretilmesinde etkili olduğu, öğreticinin ve öğrenenin birlikte sürece katıldığı durumlarda varsa eksikliklerin tespiti açısından önemli olduğu (Scarino, 2009:38-39) söylemektedir. Biz de kitabı yayınlamadan önce öğrenci ve öğretmenin birlikte olduğu bir ortamda kitabın eksiklikleri tespit edilmeye çalışıldı. Kurs sonunda, öğrenci ve öğretmenin raporlarına bağlı olarak yapılan yanlışlar düzeltilerek öğrencinin dönütleri doğrultusunda kitabın içeriği yeniden düzenlendi.

Hazırladığımız kitap yoluyla gündelik durumlarda sözlü ve yazılı olarak anlaşabilmesini, çoğunun hiç tanımadığı veya hiç bulunmadıkları bir ülke olan Türkmenistan ve Türkmenistan'daki gündelik yaşam hakkında öğrencilerin kafasında bir resim oluşturabilmesini, Türkmenistan'ı kendi ülkelerindeki kültürel ve sosyal çevreleri ile karşılaştırmalarını hedefledik. Bu amaçla Türkmenistan'daki sosyo-kültürel faaliyetler, gelenek ve görenekler, resmî ve dinî bayramlar anlatılıp özellikle resmî ve dinî bayramlarda Türkmenlere has etkinlikler tanıtılmaya çalışılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/34

Dilbilgisi kurallarının öğretiminin yanında Türkmen Türkçesine has olan seslerin sesletiminin öğretilmesi de oldukça önemlidir. Bilindiği üzere bugün Türkmenistan başta olmak üzere dünya üzerinde Teke, Yomut, Ersarı, Salır, Sarık, Çovdur, Alili, Nohur, Hatap, Olam, Yemreli gibi birçok Türkmen boyu yaşamaktadır (Ataniyazov, 1999:10-15). Bugün tarihi, siyasi nedenlerle birbirinden uzak coğrafyalarda yaşayan Türkmenlerin kullandığı diyalektler kimi zaman birbirlerini anlayabilmesini zorlaştırmaktadır. Türkmenistan’da kullanılan üç önemli diyalekt vardır. Bunlar Teke, Yomut ve Ersarı diyalektleridir. Türkmenistan’da eğitim-öğretim dili başta olmak üzere yayınlanan kitap, gazete, dergilerde Teke diyalekti kullanılmaktadır. Dolayısıyla, biz de kitabımızı Teke diyalektini esas alınarak hazırladık. Video ve ses kayıtlarında Teke diyalektini konuşan Türkmenleri kullanmaya çalıştık.

Bu çalışmada, bir dil öğretim kitabı ya da setinin yayınlanmadan önce öğrencilere uygulanmasının ne kadar önemli olduğuna vurgu yapılarak, Türkmençe öğretim kitabımızın kısaca içeriğinden ve Türkmençe öğretim kitabı hazırlamanın bazı zorluklarından bahsedilecektir.

1. İlk Hazırlanan Türkmençe Kitabın İçeriği ve Kitapla İlgili Eleştiriler

Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan kitaplarda uyulması gereken en temel kurallardan biri basitten karmaşığa, kolaydan zora ilkesini göz önünde bulundurmaktır ve günlük konuşma dilinin sınırları içerisinde kalabilmektir. Toprak, Türkçe öğretimi ile ilgili 4 Türkçe öğretim setinde Türkçe dilbilgisinde seyrek olarak kullanılan ya da hiç kullanılmayan yapıların sadece kuralı verebilmek adına zorlama kalıplarla örneklendirildiğini ifade etmiştir. Örneğin, az kullanılan şart kipinin olumsuz soru şekli bu kitaplarda yer alan bir kalıptır: Çok yorulduklar biraz oturup dinlenseler mi? (Toprak, 2011:14-15).

Dil öğretilirken basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğretme, bireysel farklılıklara dikkat etme, öğrencilere öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilme olanağı sağlaması, görsel-işitsel araçlardan faydalanarak öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamalardan faydalanma, dilin kültürel ve sosyal özelliklerini dil öğretimi ile paralel götürme (Demirel vd., 2007:32) gibi birçok metoda dikkat etmeye çalışıldı. Öğretim metotları herkesin bildiği üzere öğrencilerin yaşına, beklentisine kültürüne ana dili ile yabancı dili arasındaki benzerlik ve farklılıklara göre değişiklik gösterebilmektedir (Barın, 1992:10). Kelime ve cümlelerin yapısal zorluğu ana dili İngilizce olan bir insana öğretmenin ne kadar güç bir iş olduğu bilindiğinden elden geldikçe başta gramer kuralları olmak üzere, günlük hayatta kullanılan kelime ve gramer kaideleri basit bir şekilde gösterilmeye çalışılmıştır.

Okuma metinlerinin sadece okuma becerisi kazandırmaya çalışılmayacağını göz önünde bulundurarak okuma metinlerinde gramer kaideleri öğretilmeye, günlük hayatta çok sık kullanılan söz kalıpları verilmeye, okuyanların ilgisini çekecek özellikle Türkmen kültürünü, Türkmenlerin gündelik hayatlarını anlatan metinler verilmeye çalışıldı. Sınıfta öğrenilenler ile dış dünyada karşılaşılan durumların benzer olması (Saad vd. 2013:188) ilkesinden hareketle metinler ve diyaloglar yoluyla Türkmenlerin tarihi, yaşam tarzları, kültür özellikleri anlatılmaya çalışıldı. Türkmen kültürünü daha iyi tanıtmak amacıyla doğum, ölüm, evlilik, bayramlarda ve kutlamalarda sık kullanılan kalıp sözler, deyimler de kimi yerde İngilizce karşılıklarıyla gösterildi.

Kitapta bazı konuları pekiştirmek amacıyla genellikle ünite sonunda olmak üzere kimi yerde ünite içinde videolar ve ses kayıtları kullanılmıştır. Türkmenistan’da bu videoları çekmek oldukça zor ve izinle yapılan işlerdir. İzin süreçleri ise oldukça zordur. Biz de bu zorlukları göz önünde bulundurarak ve ileride Türkmenistan’dan herhangi bir yaptırımla karşılaşmamak için bu videoları ve ses kayıtlarını konuşurları Türkmenlerden oluşan bir ekiple profesyonel stüdyolarda hazırladık. Oysa, otantik ortamlarda yapılacak olan çekimler konuyu daha ilgi çekici hale getirebilirdi. İleri düzeyde (advanced) öğrencilere televizyon, radyo, tartışma programı, drama programları ya da

filmlerden kısa kesitler sunarak kulak dolgunluğu sağlamaya çalıştık. Öğrenciler hazırladığımız videoda konuşurların çok hızlı konuştuğunu, özellikle ilk bölümlerdeki videolarda konuşurların daha yavaş konuşmalarını istedi. Öğrenciler, İngilizcede olmayıp Türkmen Türkçesinde olan nazal n, peltek s ve peltek z seslerini telaffuz eden Türkmen konuşurları anlamakta oldukça zorlandılar. A1 ve A2 düzeyindeki işitsel materyalleri anlayamayan öğrenciler, işitsel materyallerdeki sesin hızlı ve boğuk olmasından şikâyet ettiler. Biz de Türkmen Türkçesindeki bazı seslerin (peltek z, nazal n vb.) İngilizcede olmadığını ve bu seslerin anlaşılmayı zorlaştırdığını dikkate alarak bu seslerle ilgili etkinliklerin sayısını artırdık. Türkmen Türkçesinde uzun ünlülerin bulunması, bu ünlülerin de uzun söylenmesi gerektiği vurgulanarak ilk bölümlerde bu durumla ilgili çeşitli uyarılar yapıldı. Öğrenciler yüz yüze diyaloglarla (telefon konuşması diyalogları vb.), hava veya trafik raporları gibi kısa ve anlaşılır gündelik hayatta sık kullanılan materyallerden spesifik, gündelik hayatlarında işlerine yarayabilecek bilgiler öğrenmeyi istediler. Diyalogların gündelik hayatta sık kullanılan kelimelerden seçilmesini, bunların anlamlarının da her ünite sonunda açıklanmasını istediler.

Öğrenciler, ilk aşamada kısa cümleleri, basit soruları sormayı, rutin etkinlikleri, basit talimatları ve yönergeleri okumayı öğrenmek istediler. Örneğin; Adınız nedir? Kaç yaşındasınız? Bu otobüs Baharden'e gider mi? Çorbanız var mı? Siz hangi tür müzikten hoşlanıyorsunuz? vb.

Türkmen Türkçesinde bazı ünsüz çiftleri söyleyişte farklı bir sesletime sahiptir. Örneğin: ld (Yazıda) > ll (söyleyişte), mb>mm, nd>nn, sd>ss, şc>şş, vb>vv vb. Yine Türkmen Türkçesinde ikinci ve veya müteakip hecelerdeki bazı seslerin söyleyişte farklı kullanımı özellikle görsel ve işitsel materyallerde öğrencileri zorladı (çörek "yazılış" ~ çörök "konuşma dilinde", torba ~ torwo, börek ~ börök, öyden ~ öydön, oğlan ~ oğlon vb.)

Öğrencilere yazı dili ile konuşma dilindeki farklılıkları gösteren gösteren bir tablo hazırlanarak konuşma dilinde nasıl olması gerektiği gösterildi. Bir kelimedede aynı/benzer seslerden oluşan ve peş peşe gelen iki heceden birinin zamanla eriyip kaybolması olan hece yutumu (bol+ar>boor, getirer>getiir, yetdirer>yetdiir) ses hadisesini (Kara, 2012:79) anlatmak ve bu ses hadisesinde oluşan sesletimini ana dili İngilizce olan konuşurlara anlatmak da oldukça güçtü. Yine, Türkmen Türkçesindeki ikinci ve ondan sonraki hecelerdeki bazı ünlülerin farklı sesletimleri (Kara, 2012:43) öğrencileri sesletim konusunda zorladı.

Kitap sonunda verdiğimiz sözlüklerin gerek alfabetik sırada olmaması gerekse konuyla alakalı olmaması öğrencileri memnun etmedi. Türkmen diyalektlerinde welayat "vilayet", şapakhana "hastane", talıp "öğrenci" gibi birçok kelimenin hem Rus dilinden geçen hem de Türkmen Türkçesinde var olan kelimelerin kullanımında da sorunlar yaşandı. Örneğin kitabın kimi yerinde, talıp kimi yerinde okuvçı "öğrenci" kullanılmıştı.

İlk hazırlanan kitapla öğrencilerin ve eğitmenin eleştirilerini tespit edip, yanlışlarımızı görüp, ihtiyaç ve beklentileri de değerlendirerek eksikliklerimizi gidermeyi hedefledik. A1 ve A2 seviyeleri dil öğretiminin temel anlamda gerçekleştiği seviye olarak kabul edilebilir. Bu seviyede öğretilen bilgi ile konuşurun "kendini ve başkalarını tanıtmak, kalıplaşmış soru ifadelerini kullanarak başkalarıyla iletişim kurabilmek, somut gereksinimleri karşılayabilmek adına bilinen günlük ifadeleri ve çok temel deyimleri anlayabilmek ve kullanabilmek, basit bir dille günlük temel ihtiyaçlarını ifade edebilmek" (Kara, 2010:200) gibi bazı hedefleri vardır. Biz de Türkmenlerin sosyal hayatlarını, gündelik yaşamlarını, gelenek ve göreneklerini dışarıdan bir insana nasıl aktarılabilirliğini tespit ettik. Kitapta aynı zamanda Türkmenleri de her yönüyle tanıtmayı hedefliyorduk. Türkmenistan'a giden bir yabancıнын gündelik hayatta sık kullanabileceği kelimeleri kitaba almaya çalıştık. Yaz okulunda yapılan eleştirilerden biri de gündelik hayatla ilgili diyaloglara çok fazla girildiği ve bu konulardan bazılarının gereksiz oluşuyla ilgiliydi. Öğrenciler ayrıca bölümlerde geçen bütün kelimelerin ünite sonlarında hazırlanan sözlüklerde açıklanmasını talep ettiler.

İlk hazırladığımız kitap aşağıda gösterdiğimiz tabloda gösterildiği gibi toplam 16 üniteden oluşmaktaydı:

Tablo-1

<p>Chapter1 Türkmen elipbiyi/ Turkmen alphabet Learning Turkmen Vowels and Consonants</p>	<p>Chapter 2 How are you?Ýagda ýlaryňyz gowumy? Greeting and Saying Goodbye</p>	<p>Chapter 3Adyňyz näme? What is your name? Introducing Yourself and Others</p>	<p>Chapter4 Bu kim? Ol näme? Who is this? What is this? Describing PeopleandO bjects</p>	<p>Chapter 5 Şu töwerekde myhman hana barmy? Is there a hotel around here? Giving Comman ds and Requests</p>	<p>Chapter 6Gündeli k işler Daily Routines (tasks, chores) Discussin g Daily Routine</p>	<p>Chapt er 7Maşg alaňyz ulumy ? Do you have a large family ? Talkin g about Immed iate and Extend ed Family</p>	<p>Chapte r 8Kime meňzeý är? Who does he/she look like? Describ ing People and Objects</p>
<p>Chapter 9Düýn näme bilen meşguldand yňyz? What did you do yesterday? Talking about Past Events</p>	<p>Chapter 10Alma barmy? Bahasy näçe? Do you have an apple? How much is it? Talking about Food: Buying Food at Turkmen Market Place</p>	<p>Chapter 11Restoran da At the restaurant. Ordering Food and Drinks</p>	<p>Chapter 12 Hoş geldiňiz, eziz myhmanlar ! Welcome dear visitors (guests)! Turkmen Table Etiquette: Being a Host vs. Being a Guest</p>	<p>Chapter 13 Howa we pasyllar. Weather and seasons. Talking about the Weather and Climate</p>	<p>Chapter 14Geým -gejim. Clothing. Talking about Clothing, Including Turkmen Tradition al Clothing</p>	<p>Chapt er 15 Bir ýeriňiz agryýa rmy? Are you hurting ? Are you in pain? Medic al Matter s: Visitin g a Doctor 's Office</p>	<p>Chapte r 16Syýa hat Travell ing. Plannin g Travel and Leisure</p>

Biz her ünitenin sonunda Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin kitapla ilgili yorumlarını değerlendirmek, eleştirileri doğrultusunda eksiklerimizi tespit etmek ve düzeltmek amacıyla bir değerlendirme tablosu hazırladık. Konuların bitiminde öğrencilerden ilgili bölümle ilgili olarak

değerlendirme tablosunu doldurmasını istedik. Aşağıda gösterildiği gibi öğrencilerin öğrendiklerini zorluk derecesine göre 1,2,3 şeklinde puanlamasını talep ettik. Yaz okulu sonunda ise Tablo 3'te görüldüğü gibi her bir öğrencinin kitabı genel olarak değerlendirmesini, puanlandırmasını istedik. Kitabı uygulayan eğitmenen de kitapta gördüğü eksiklikleri, öğrencilerden gelen dönütleri not etmesini istedik. Tablo 4'te de eğitmenin öğrencilere kitapta eksik gördüğü yerleri not ettirip bütün bu eksiklikleri bir araya getirdiği değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu değerlendirmeler sayesinde, öğrencilere zor gelen, anlaşılması kolay olmayan veya bizim yanlış bilgi verdiğimiz ya da yazım hatası bulunan yerleri düzelttik.

Tablo-2

Derñew: On Birinji Sapak Assessment Checklist: Lesson Eleven

You learned the following in Lesson Eleven. As part of the self-assessment process, read through the list and check the appropriate box (with a ✓). 1 = I can with ease 2 = I can with difficulty 3 = I cannot			
1	2	3	
			Listen for specific information about ordering food and drinks at restaurant.
			Order some food and drinks at restaurant through phone.
			Provide information about your favorite cuisine.
			Recognize words and expressions related to ordering food and drinks at restaurant in speech.
			Explain how to form sentences with meaning of necessity.
			Demonstrate understanding of appropriate word order and identify the place and role of adjectives in a sentence.
			Identify present, past and future tense suffixes and demonstrate their usage.
			Express availability and necessity in the past, present, and future.
			Recognize personal predicate endings with nouns, adjectives, postpositions, participles and demonstrate their usage.
			Tell about the food and drinks in your country.
			Demonstrate understanding the terms 'participles' and 'postposition', and give examples.
			Initiate a conversation about different cuisines and countries.
			Write an e-mail message about the service and food in restaurants of your city.
			Ask for a menu in a restaurant.

Turkish Studies

Tablo-3

1	There is sufficient cultural learning embedded in the activities.	5	(4)	3	2	1	
2	The grammar explanations are clear and easy to understand.	5	4	3	2	(1)	8
3	The grammar examples sufficiently illustrate the concepts being taught.	5	4	3	2	(1)	
4	The textbook allows sufficient opportunity to practice what is learned throughout the chapter.	5	4	3	(2)	1	i.e. ch. 5
5	There are a sufficient number of activities and exercises for each section.	5	4	3	(2)	1	
6	There is a good balance between listening, speaking, reading, and writing activities.	5	(4)	3	2	1	
7	There are activities that allow for spontaneous use of language related to section content.	5	(4)	3	2	1	
8	The texts, tasks, culture topics, and grammar points relate to each other in each lesson or unit.	5	4	3	(2)	1	i.e. the phrases + Proverbs
9	The task/activity instructions are clear and easy to follow.	5	4	(3)	2	1	
10	The vocabulary for each chapter is relevant and provided in a manageable amount. if it is provided at all	5	4	3	(2)	1	
11	There is sufficient repetition of vocabulary words throughout the chapter to make learning them easier.	5	4	3	(2)	1	
12	Chapters gradually incorporate previously learned grammar and vocabulary into subsequent activities. grammar seems disjointed	5	4	3	(2)	(1)	
13	What would you like to see more of/included in the future development of this textbook?						
	☐ More reading activities						☐ Incorporating more technology
	☐ More writing activities						☒ More grammar practice
	☐ More listening activities						☒ More vocabulary
	☐ More speaking activities						

14 Please use this section for any additional comments/suggestions.

Turkish Studies

Tablo-4

Here are my comments on lessons 7 and 8.

- There is a consistent problem with the audio files not aligning with the text. Additionally, sometimes the pronunciation is not standard Turkmen pronunciation.
- p. 134--there is no text or pictures. There are many, many places in the book where you planned to insert pictures or maps or additional example sentences, but they are missing. It might have been nice to have this very rough draft as perhaps a PDF for Ejeğyz to distribute as we needed it, rather than having to pay \$45 for a bound book riddled with errors.
- p. 135-6--exercise 3 and 4 have mistakes
- p. 137--exercise 9, where we're supposed to find mistakes, is one of the few sections without mistakes
- p. 140-1--exercise 12-16: the CD doesn't align with the book. Also, the picture in exercise 12 is not a Turkmen picture. Also, exercise 15 has instructions in Turkmen, and we haven't learned many of these words
- p. 142--exercise 17, there's no video. Also, at the bottom of the page, there is a conflating of Definite Future with Indefinite Future, You can't add the ma/me in Definite Future Tense.
- p. 143--This page and on others, there are mistakes in English descriptions and examples as well.
- p. 144--no translations for sentences
- on the CD for chapter 8, there is only one recording and it doesn't match anything in the lesson.

Gelen eleştiri ve değerlendirmelerin sonucunda chapter “bölüm” sayısının fazla olduğu, öğrencilerin gündelik hayatta daha çok işlerine yarayacak olan bilgilerin daha yoğun olduğu, 12 üniteden oluşan ve içerikleri aşağıda verilen bölümler hazırlandı:

Tablo-5

Chapter 1 Türkmen elipbiyi	Chapter 2 Turkmen Numbers	Chapter 3 In the Classroom	Chapter 4 Daily Activities
An Introduction to Turkmen Saying hello and goodbye Introducing yourself and asking others their name Learning the Turkmen alphabet	Counting from 0 to 1000 in Turkmen Giving your age and asking others their age Counting common objects Giving and asking for phone numbers Reading signs and business cards Asking for and giving the time Telling the times of day (morning, afternoon, evening)	Naming objects in the classroom Describing the color of objects Asking for and giving locations of objects in the classroom Giving polite commands Telling about your field of major and asking others their major Learning the names of common academic subjects	Naming the days of the week Giving and asking for the date Telling others your birthdate Naming the seasons of the year and simple weather (rainy, sunny, snowy, etc) Discussing your daily routine Talking about weekly activities Discussing leisure activities Talking about what you do on the weekends Expressing likes and dislikes

Turkish Studies

<p>Chapter 5 My Family Talking about your immediate family members (name, age, profession, etc.) Naming common professions and places of business Telling others about your extended family tree Describing physical features of family members Listing common parts of the body Telling who is the oldest/youngest, shortest/tallest, etc. in your family Writing a biography about one of your family members.</p>	<p>Chapter 6 My Home Giving your address Saying how long you have lived somewhere Talking about different types of residences (house, apartment) Describing your home Telling the names of rooms in a home Listing the types of furniture and common household appliances in your home and telling where they are located Naming cities/towns and landmarks(hospital, factory, zoo, convenience store, university, mall) Giving simple directions to a location</p>	<p>Chapter 7 Food Naming common food items and sorting them in to food groups Describing quantities and units of measurement(carton, liter, bunch, etc.) Asking the price of items Bargaining Making a shopping list Following a recipe Writing your favorite recipe</p>	<p>Chapter 8 Shopping Describing types of clothing Talking about traditional Turkmen clothing Giving compliments Expressing disappointment Asking for other options (sizes, colors, etc.) Asking for a discount Offering and accepting an invitation Ordering at a restaurant Giving a suggestion Making a complaint</p>
--	---	--	--

<p>Chapter 9 Holidays Learning about cultural and religious holidays in Turkmenistan Expressing appreciation Expressing regret and making apologies Attending a Turkmen wedding Expression well wishes for the future Attending a Turkmen funeral Giving condolences</p>	<p>Chapter 10 Travel and Transportation Travelling via public transportation Buying a ticket Negotiating a fare Reserving a hotel room Asking for missing amenities Making a complaint about your room Reading warnings Learning about famous landmarks Reading reviews of landmarks Making recommendations</p>	<p>Chapter 11 Weather and Geography Describing the climate of Turkmenistan Reading a weather forecast Answering questions about the weather Learning about famous Turkmen populated cities and important historical places Describing the geography and topography of Turkmenistan Discussing major earthquakes in Turkmenistan Talking about the natural disasters common where you are from</p>	<p>Chapter 12 Visiting the doctor Discussing common illnesses Following home remedies Visiting a doctor Complaining of pain or illness Discussing simple human anatomy Asking questions about medication Calling for help Reporting an emergency Witnessing an accident</p>
--	---	---	---

Turkish Studies

SONUÇ

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan kitaplar dille birlikte kültürünü de öğretmeyi amaçlamalıdır. Hazırlanan dil öğretimi kitaplarının kitaplardaki yanlışların veya zorluk derecesinin tespiti, daha kolay öğretim metotlarının öğrencilerin tavsiyesiyle daha kolaylaştırılması veya zorlaştırılması amacıyla önemli olduğu düşünülmektedir. Türkmen Türkçesinde standart Türkçede olmayan bazı sesler (peltek z,s, nazal n vb.) bulunmaktadır. Bu seslerin öğretilmesine yönelik pratiklerin fazla olması gerekmektedir. Bir ekin kullanımının Türkmen yazı dilinde başka, konuşma dilinde başka olduğu görülmektedir (Örn. gelyäris “konuşma dilinde”, gelyäs “yazı dilinde”). Bu farklılıklar ağızlarda farklılık göstermekle birlikte Türkmenistan’ın resmi diyalekti olan Teke diyalektinde anlatmakta fayda vardır. Öğrenciler her bir gramer konusunun sonunda o gramer konusuyla ilgili etkinlikler talep etmekte ve bu etkinliklerin dil öğrenimini kolaylaştırdığını savunmaktadır.

Hazırladığımız Türkmen Türkçesi öğretim setinin yayınlanmadan önce yaz okulunda uygulanması, öğrenci ve eğitmenin eksikliklerimizi gösteren raporlar hazırlanması yanlışlarımızın düzeltilebilmesi, zorlukların giderilmesi açısından oldukça önemliydi. Tüm bu raporların uzman kişiler tarafından değerlendirilmesi de işimizi oldukça kolaylaştırdı. Herhangi bir dil öğretim setinin yayınlanmadan önce öğrenciler ve uzman kişiler tarafından değerlendirilmesinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ataniyazov, Soltanğa (1999). Türkmen Boylarının Geçmişi, Yayılışı, Bugünkü Durumu ve Geleceği, Bilig 10, Yaz, s.1-30.
- Barın, Erol (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler, Türkiyat Araştırmaları, H.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, s.19-30.
- Demir, C.; Yapıcı M. (2007). Anadili Olarak Türkçenin Öğretimi ve Sorunları, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 2, s.187-203.
- Kara, Mehmet (2010). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğrenen Yabancılara A1-A2 Seviyesinde Türkçe Öğretim Programı Örneği, IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri, s. 197-220, Aralık 2011, Muğla.
- .....(2012). Türkmen Türkçesi Grameri, Etkileşim Yayınları:İstanbul.
- Saad, Ahmad; CONGMAN, Rao (2013). Applying Communicative Approach in Teaching English as a Foreign Language: a Case Study of Pakistan, Porta Linguarum 20, Junio 2013, pp. 187-203.
- Scarino, Angela; Liddicoat Anthony J. (2009). Department of Education Employmnet and Workplace Relations, Teaching and Learning Languages, Curriculum Corporation, Geon Impact Printed, Australia.
- Toprak, F. (2011). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Okuma Parçaları ve Diyaloglar Üzerine Bir Değerlendirme, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı:29, Bahar, s.11-24.